

Source	Krungthep Turakij
Date	5 November 2018
No. of Page(s)	2

โอกาสสำคัญของประชาชน ร่วมผลิตพลังงานสะอาด ยุค 4.0

จาก Consumer สู่ Prosumer ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา พลังงานแสงอาทิตย์เข้ามามีบทบาทสำคัญมากขึ้นทั่วโลก รวมถึงในประเทศไทยด้วยเช่นกัน

เนื่องจากเป็นแหล่งพลังงานที่มาจากธรรมชาติ สะอาด และไม่มีวันหมด สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) เผยว่าปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนการเติบโตของโซลาร์รูฟท็อปในประเทศไทย คือการที่ประเทศตั้งอยู่ในเขตศูนย์สูตรทำให้ได้รับแสงอาทิตย์ที่มีความเข้มของแสงสูงและคงที่ตลอดทั้งปี บวกกับการที่ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ลดลงอย่างรวดเร็วใน 5 ปีที่ผ่านมา ด้วยเหตุนี้เอง บทบาทของประชาชนจึงเปลี่ยนไปจากเดิมที่เป็นผู้บริโภคไฟฟ้า (Consumer) ใช้ไฟจากโรงไฟฟ้าส่วนกลางซึ่งเป็นผู้ผลิตและจ่ายไฟเป็นหลัก จนตอนนี้สามารถเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคไฟฟ้า (Prosumer) จากแผงโซลาร์เซลล์ที่ตั้งอยู่บนหลังคา และสามารถจำหน่ายไฟฟ้าที่ผลิตเหลือผ่านระบบสายส่งของการไฟฟ้าได้เมื่อมีการเปิดเสรีในอนาคตและมีนโยบายรองรับ

การที่ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีบทบาทในการผลิตไฟฟ้านั้นมีข้อดีหลายประการ อาทิ เป็นการเพิ่มแหล่งผลิตในกิจการพลังงานส่งผลให้กิจการมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงผู้บริโภคมีพลังงานใช้อย่างเพียงพอ ในราคาที่เหมาะสม ลดภาระการลงทุน

ของรัฐ รวมทั้ง เป็นการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ
พัฒนากิจการด้านพลังงานของประเทศ

จะขายไฟจากแหล่งพลังงานแสงอาทิตย์คืบสู่ระบบได้ต้องมี
มาตรการรองรับ หลายประเทศทั่วโลกได้ออกมาตรการรองรับการ
ขายไฟฟ้าคืบสู่ระบบซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างกันไป เมื่อมองโดย
ภาพรวมจะสังเกตเห็นถึง pattern ในการออกมาตรการของ
ประเทศต่างๆ ว่ามักเริ่มจากมาตรการ Feed-in tariff ที่ทางรัฐ
กำหนดอัตราซื้อไฟฟ้าเพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการเอกชนขนาด
ใหญ่เข้ามาลงทุนในธุรกิจโรงไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนในปีแรกๆ
ที่การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนยังมีต้นทุนค่อนข้างสูงอยู่
เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมาที่ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน
แสงอาทิตย์ลดต่ำลง ส่งผลให้หลายๆ ประเทศเริ่มนำมาตรการ
Net Billing โดยกำหนดอัตราซื้อไฟฟ้าในราคาที่เหมาะสมกับ
ต้นทุนการจัดการของแต่ละประเทศ เลยก็นำมาสู่มาตรการ Net
Metering ซึ่งเป็นการ set off การขายไฟฟ้าคืบกับการซื้อไฟฟ้าใน
มิเตอร์เดียวกัน

ปัจจุบันมาตรการดังกล่าวถูกนำมาใช้ในหลายประเทศในวงกว้าง
มากขึ้นซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเป็นผู้ผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้
เอง โดยระบบโซลาร์เซลล์จะถูกเชื่อมต่อกับสายส่ง เมื่อไฟฟ้าที่
ผลิตได้มีมากกว่าความจำเป็นต่อการใช้ ไฟฟ้าส่วนที่เหลือจะไหล
ไปสู่ระบบสายส่งเพื่อส่งไปให้บุคคลอื่นที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน
ส่งผลให้มิเตอร์หมุนในสองทิศทางแทนที่จะเป็นทางเดียวอย่างที่
เคยเป็น โดยประชาชนได้รับผลตอบแทนจากการส่งออกไฟส่วน
เหลือนี้เป็นเครดิต สามารถนำมาคำนวณหักล้างบิลค่าไฟตอนสิ้น
เดือนได้

ประเทศเพื่อนบ้านเราอย่างมาเลเซียเป็นหนึ่งในประเทศที่ออก
มาตรการตาม pattern ที่กล่าวมา สืบเนื่องจากต้นทุนของการ
ติดตั้งระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ลดต่ำลง ทางรัฐบาล
มาเลเซียจึงได้ออก Net Energy Metering (NEM) scheme เมื่อ
ปี 2016 เพื่อเสริมมาตรการ Feed-in-Tariff และโครงการพลังงาน
แสงอาทิตย์ขนาดใหญ่ที่มีอยู่แต่เดิม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน

ในวงกว้างมีส่วนร่วมในการช่วยประเทศบรรลุเป้าหมายพลังงานหมุนเวียนและลดภาวะโลกร้อนโดยสามารถส่งออกไฟฟ้าที่ตนผลิตเหลือเข้าสู่ระบบสายส่งได้

มุ่งสู่ยุคพลังงาน 4.0 ไปพร้อมกันผ่านมาตรการ Net Metering/Net Billing ในปัจจุบัน ประเทศไทยก็มีมาตรการไม่ต่างจากทิศทางโลกในการวางแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าเพื่อบรรลุเป้า

หมายความมั่นคงทางพลังงานไฟฟ้า เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อนหน้านี้ทางรัฐบาลได้มีการออกมาตรการ Feed-in-Tariff เพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนที่เข้ามาลงทุนในธุรกิจพลังงานหมุนเวียน ในอนาคตการที่รัฐจะเพิ่มกำลังการผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานหมุนเวียนและขับเคลื่อนนโยบายพลังงาน 4.0 ได้นั้น มาตรการ Net Metering น่าจะเป็นปัจจัยเสริมที่น่านำมาพิจารณา เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ใช้ไฟฟ้าในช่วงเวลากลางวันซึ่งเป็นช่วงที่ระบบโซลาร์ผลิตไฟ

ล่าสุดทางดร. ศิริ จิระพงษ์พันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ได้ออกมาประกาศแล้วว่า ทางกระทรวงมีแนวคิดที่จะผลักดัน โครงการโซลาร์ภาคประชาชน ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าใช้เองในภาคประชาชนอย่างเสรี และสามารถขายไฟฟ้าได้ เป็นการสร้างรายได้แก่ภาคประชาชน พัฒนาควบคู่ไปกับการจัดทำแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ (PDP) ฉบับใหม่ปี 2560-2579 หรือ PDP 2018 ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2561 ถือเป็นข่าวดีส่งท้ายปีสำหรับวงการพลังงานพลังงานแสงอาทิตย์

หากคิดเล่นๆ ต่อไปว่าภาคประชาชนได้ติดตั้งระบบโซลาร์กันอย่างกว้างขวาง หลังคาวางเปล่าทั่วประเทศได้รวมกันเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าจากแสงแดดที่มีอยู่ทั่วประเทศไทย ระบบสายส่งส่วนกลางได้ถูกพัฒนาเข้ามารองรับการผลิตไฟฟ้าของภาคประชาชนได้อย่างทั่วถึง รวมไปถึงจนถึงข้อมูลการผลิตและการใช้ไฟฟ้าของประชาชนได้ถูกรวบรวมศูนย์เพื่อให้เกิดการจัดการผลิตไฟฟ้า

ส่วนกลางรองรับได้อย่างแม่นยำมีประสิทธิภาพ ในวันนั้นการผลิตไฟฟ้าจากระบบโซลาร์อาจสามารถเข้ามาแบ่งเบาภาระการพิจารณาการสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้นในประเทศได้อย่างเป็นนัยสำคัญก็เป็นได้